

In de voorhoede

Muzikale beroemdheden

Internationale uitstraling

BRUSSEL XL IN NOTEN

WANDELWEETBOEK 2e jaargang · nummer 3

Waar de groten van de muziek thuis zijn...

Eeuwenlang was het muziekonderricht in onze contreien in handen van de kerk. Muziek speelde immers een hoofdrol in de liturgie. Naast de zogenaamde kathedraalscholen kon een muzikant in de dop enkel terecht bij privéleraars. Dat waren musici die het vak op hun beurt hadden doorgegeven van anderen, al dan niet in loondienst van een welgestelde heer met liefde voor muziek. Zo'n huisensemble of -componist was een middel om zich te onderscheiden en dat was voor muzikanten natuurlijk mooi meegenomen. Pas aan het einde van de achttiende eeuw kwam er, tegelijk met de opkomst van de eerste symfonieorkesten, aandacht voor de professionele opleiding van musici. Begin 2007 vierde het Koninklijk Conservatorium van Brussel zijn 175ste verjaardag.

ALS HET IN PARIJS REGENT...

Pas in 1826 onder Nederlands bestuur kreeg Brussel op initiatief van koning Willem I van Oranje-Nassau een eigen muziekopleiding. Twee jaar na het wapengekletter waarmee de Belgische onafhankelijkheid in 1830 gepaard ging, heropende de instelling de deuren. De eerste directeur was de Bergenaar François-Joseph Fétis, hoogleraar aan het Conservatorium van Parijs en schrijver van musicologische standaardwerken als de *Biographie universelle des musiciens*. Een goede keuze, zo bleek al gauw. Fétis had een uitstekend netwerk en overtuigde vooraanstaande pedagogen, componisten en uitvoerders om zijn ploeg in Brussel te komen versterken. Bovendien had Fétis visionaire trekjes. Zo breidde hij het klassieke onderwijsaanbod uit met 'nieuwe' instrumenten, die tot dan toe uit het curriculum waren geweest. Fétis zorgde onder meer voor een orgelklas, een opleiding harmonium (traporgel), een klas samenzang voor koren, maar ook voor een klas

lyriek en dramatiek, die muzikanten inzicht moest geven in de kunst van de retoriek. Hij brak een lans voor de studie van renaissancemuziek – ongezien in die tijd – en was een groot pleitbezorger van de saxofoon, een nieuw koperinstrument dat vanuit Brussel de wereld zou veroveren.

'VOGELS ZINGEN, YSAÏE BESPEELT ZIJN VIOOL'

In een mum van tijd verwierf het Conservatorium een internationale reputatie, waardoor het wereldvermaarde muzikanten kon aantrekken. Een van hen was de cellist Adrien-François Servais. Hij werd de Paganini van de cello genoemd vanwege zijn fenomenale techniek. Pau Casals, Spanjes bekendste cellist en 'ontdekker' van de cellosuites van J.S. Bach, noteerde in zijn autobiografie dat hij als piepjonge knaap speciaal naar Brussel reisde om er auditie te doen bij Servais. Casals werd te licht bevonden en niet tot zijn klas toegelaten, waarna hij koers zette naar Parijs. Servais' collega Jacques-Nicolas Lemmens was een van de beroemdste orgelvirtuozen van de negentiende eeuw. Hij gaf later zijn naam aan het conservatorium van Leuven.

Charles-Auguste de Bériot en zijn opvolger Hubert Léonard zijn nu lang vergeten, maar ze stonden beiden in Brussel aan de wieg van de befaamde Belgische vioolschool, waaruit onder anderen Henryk Wieniawski en Eugène YsaÏe voortkwamen.

Met name het wonderkind YsaÏe zou muziekgeschiedenis schrijven. Hij was afkomstig uit Luik, maar koos Brussel als vaste stek. Op zevenjarige leeftijd begon hij zijn studie viool aan het Luikse conservatorium, maar wegens zijn ongedisciplineerde gedrag werd hij aan de deur gezet. Hij vervolmaakte zich in Brussel en ging daarna in

Berlijn aan de slag bij het promenade-orkest, de voorloper van de Berliner Philharmoniker. Daar werd hij opgemerkt door Anton Rubinstein, een van de beroemdste pianovirtuozen van die tijd, en de componist Franz Liszt. De directeur van het conservatorium van Luik zei: 'Vogels zingen, YsaÏe bespeelt zijn viool'. YsaÏe was overduidelijk een supertalent, maar vond de weg naar de top erg moeilijk. Hij broedde lang op de vraag hoe hij jonge musici kon helpen. Zijn voorstel om een wedstrijd te houden en zo het jonge talent de nodige aandacht te geven, kon rekenen op de belangstelling van koningin Elisabeth. Zij was grootgebracht in een adellijke Duitse familie, waar onder anderen de componist Richard Strauss geregeld over de vloer kwam, en had veel belangstelling voor kunst en cultuur. Zelf was ze naar verluidt een verdienstelijke amateur-violiste. Ze hielp YsaÏe om 'zijn' wedstrijd te organiseren. Na de Tweede Wereldoorlog werd deze omgedoopt tot de Internationale Muziekwedstrijd Koningin Elisabeth van België, die tot op de dag van vandaag wereldwijde belangstelling geniet. Ook vandaag krijgen en geven veel beroemde solisten les aan het Conservatorium. Een willekeurige greep uit de lange namenlijst: pianisten Jan Michiels, Daniel Blumenthal en Wim Mertens, gambaspeler Wieland Kuijken, violist Igor Oistrakh enzovoort. Het verbaast dan ook niet dat het aantal studenten jaar na jaar blijft stijgen.

ZIE HET PARCOURS OP BLZ. 37, NR. 8

CELLOVIRTUOOS ADRIEN-FRANÇOIS SERVAIS

Koninklijk Conservatorium van Brussel

Regentschapsstraat 30
1000 Brussel
02 513 4587
kcb@kcb.be
www.kcb.be

De bruisende jazzscene

Onze hoofdstad is niet alleen gezegend met een aantal uitstekende concertzalen, maar ook met talloze jazzclubs waar elke avond wordt gejamd. Of het nu jazz standards – klassiekers uit de nog jonge geschiedenis van deze tak van de westerse muziek – of improvisaties zijn, jazz heeft in Brussel een stevige voet aan de grond. Dat mag blijken uit het grote aantal clubs, festivals en bekende musici die er optreden.

CLUBS EN FESTIVALS À VOLONTÉ

The Music Village is een sfeervolle jazzclub in het decor van een voormalige ijzerwinkel op twee passen van de Grote Markt. Je kunt er dagelijks terecht voor een staaltje van de verrassende veelzijdigheid van de jazz. Van 'afgeleiden' zoals de Cubaanse son, over de blues van New Orleans, tot bop, latin jazz en free jazz. In de trendy Dansaertwijk bevindt zich L'Archiduc. Een druk op de bel en je treedt binnen in een van de best bewaarde geheimen van Brussel. L'Archiduc is een intiem art-decocafé dat vroeger dienst deed als rendez-voushuis. Hier pik je concertjes mee van vroeg in de namiddag tot diep in de nacht. Nog iets verderop, in de Jules van Praetstraat, ligt PP Café, een strak vormgegeven café-restaurant dat met veel warme kleuren is afgewerkt. Het is een relaxte concertplek met een degelijk programma. Maar ook buiten de setting van cafés kun je terecht voor een jazzconcert. De Deco Verre-zaal van het chique Crown Plaza hotel is elke donderdagavond het toneel van de Palace Music Club, een initiatief van het folk- en jazzfestival Brosella, dat hiermee een staartje breit aan zijn zomer- en winterprogramma. En ook de pakketboot Flagey organiseert onder de vlag van Jeudi Jazz intieme jazzconcertjes op donderdag.

Het aantal jazzfestivals in Brussel is niet meer op één hand te tellen. Het Audi Jazzfestival groepeerd erg uiteenlopende concerten, die meestal opvallen door de voorkeur voor gevestigde waarden. De Jazzmarathon brengt een weekend lang honderden muzikanten op een hele waslijst van plaatsen, van grote podia op publieke plaatsen tot piepkleine cafeetjes. Ideaal dus om Brussel te ontdekken! Het minifestival Djangofollies, een organisatie van Brosella, herdenkt de verjaardag van de gitarist Django Reinhardt, een van de grootste jazzmusici van de twintigste eeuw en een blijvende inspiratiebron voor velen.

TOOTS THIELEMANS, PHILIP CATHERINE

EN JEF NEVE: BRUSSEL ZENDT ZIJN ZONEN UIT Jean-Baptiste Thielemans, Toots voor de vrienden, is een rasechte Brusselaar en allicht de bekendste jazzmusicus van ons land. Hij werd in 1922 in de Marollen geboren en maakte er kennis met de jazz tijdens en in de nadagen van de bevrijding in 1944. Algauw tokkelde hij op zijn gitaar eigen composities, geïnspireerd op de exotische muziek die van de andere kant van de oceaan kwam en die hem sindsdien helemaal in de ban hield. Toots kon aan de slag in de band van 'cowboy' Bobbejaan Schoepen en leerde mondharmonica spelen. In 1950 nodigde klarinettist Benny 'the King of Swing' Goodman hem uit voor zijn Europese tournee. Goed twee jaar later vestigde Toots zich in de VS. Hij musiceerde er met iedereen met naam en faam, waaronder Ella Fitzgerald, Quincy Jones en Bill Evans. Al is Toots ruim de kaap van de tachtig voorbij, hij blijft actief musiceren en is een graag geziene gast op tal van podia.

Jazzgitarist Philip Catherine vierde eind 2007 zijn vijfenzestigste verjaardag. Deze muzikale duizendpoot kreeg de liefde voor muziek met de paplepel ingegoten. Catherines grootvader speelde eerste viool bij het befaamde London Symphony Orchestra. Door een plaat van Django Reinhardt raakte Catherine met het jazzvirus besmet. Sindsdien werkte hij samen met bekende en minder bekende jazzmusici als Stéphane Grappelli, Charles Mingus, Chet Baker, Tom Harrell, de rockband Focus, Marc Moulin en zelfs de Turkse gitaarspeler Erkan Oğur. Met zijn lyrische gitaarspel helpt Philip Catherine mee de muren tussen de genres te slopen.

Een nieuwe, jonge generatie staat vandaag te trappelen. Wonderboy Jef Neve rijgt de staande ovaties en lovende recensies aan elkaar. Neve begon zijn blitzcarrière in de jazz in 2003 met het album *Blue Saga*. Daarvoor had hij in diverse richtingen gezocht, maar nergens zijn ding kunnen vinden. Hij concerteerde als pianist met klassieke orkesten zoals de Filharmonie en trad op met boys bands als Get Ready! In 2002 verkaste Neve naar de Britse hoofdstad, waar hij een jaar lang huiscomponist was van de *Contemporary Dance Company Dathe*. Dit 'Engelse jaar' bleek een opmaat voor de grote golf die de jazzscene zou overspoelen. Jef Neve werd de nieuwe vaandeldrager van de Belgische jazz, met een buitengewoon frisse en dwingend *sound*.

JEF NEVE

Archiduc

Antoine Dansaert-
straat 6
1000 Brussel
02 512 06 52
www.archiduc.net

Audi Jazzfestival

www.audijazz.be

Brosella Folk & Jazzfestival

www.brosella.be

Palace Music Club

Ginestestraat 3
1000 Brussel
02 203 62 00
www.brosella.be

PP Café

Jules van Praetstraat 28
1000 Brussel
02 513 51 16
www.ppcafe.be

Sounds Jazz Club

Tulpstraat 28
1050 Brussel
02 512 92 50
www.soundsjazzclub.be

The Music Village

Steenstraat 50
1000 Brussel
02 513 13 45
www.themusicvillage.com